

КОНЦЕПЦІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПРО ЗМІСТ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ: ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ

*А. П. Дурдас, науковий співробітник
відділу педагогічного джерелознавства та біографістики*

У ході джерелознавчого та історіографічного пошуку з'ясовано, що в роки незалежної України було розроблено три концепції профільного навчання:

- Концепція профільного навчання в старшій школі (2003);
- Концепція профільного навчання в старшій школі (2009);
- Концепція профільного навчання в старшій школі (2013) [7; 8; 9].

З'ясовано, що профільне навчання потрібно розглядати як вид диференційованого навчання, що передбачає урахування освітніх потреб та здібностей учнів, створення умов для навчання старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення, що забезпечується за рахунок змін у цілях, змісті та структурі організації навчання [6]. Мета профільного навчання – забезпечення рівних можливостей для доступу учнів до здобуття загальноосвітньої профільної та початкової допрофесійної підготовки, а також гарантія неперервної освіти протягом усього життя тощо [5; 6].

Концепція профільного навчання в старшій загальноосвітній школі (2003) розроблена на виконання Закону України «Про загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 16.11.2000 р. № 1717 «Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання». Вона ґрунтується на основних положеннях Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа) і спрямована на реалізацію Національної доктрини розвитку освіти, затвердженої Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002 [1; 2; 3; 4; 7].

У вищезгаданих документах закладено нові підходи до організації освіти в старшій школі. Вона має функціонувати як профільна, із врахуванням індивідуальних особливостей, інтересів і потреб учнів.

Концепція профільного навчання в старшій школі (2009) розроблена на виконання Закону України «Про загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 16.11.2000 р. № 1717 «Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання» та від 13.04.2007 р. № 620 «Про внесення зміни до п. 1 постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2000 р. № 1717» [1; 2; 3; 4; 9].

Концепція профільного навчання в старшій школі (2013) визначає методологію, організаційно-педагогічні умови та окреслює механізми реалізації профільного навчання у старшій школі. Профільне навчання є одним із ключових напрямів модернізації та удосконалення системи освіти України й передбачає реальне й планомірне оновлення школи і має найбільшою мірою враховувати інтереси, нахили і здібності, можливості кожного учня, зокрема з

особливими освітніми потребами, у контексті соціального та професійного самовизначення та відповідності вимогам сучасного ринку праці [1; 2; 3; 4; 8].

Як свідчить досвід, найбільш вдалою є модель організації профільного навчання, за якої загальноосвітня школа має партнерські стосунки з професійно-технічним або вищим закладом освіти, чи навіть входить до його структури. Виявлено, що профільне навчання базується на визначенні переліку навчальних предметів чи освітніх галузей, змісту, вмінь, навичок та компетентностей, необхідних для підготовки молоді до дорослого життя [1; 2; 3; 4; 8].

Список використаних джерел

1. Berezivska L. D. Periodization of the reform of general secondary education in the independent Ukraine (1991–2017). *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. Budapest, 2020. Vol. VIII (92), Iss. 228. P. 15–17. https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/ped_psy_viii_228_92.pdf. DOI: <https://doi.org/10.31174/SEND-PP2020-228VIII92-03> (accessed date: 27.10.2021).
2. Berezivska L. D. Secondary education reform in the independent Ukraine (1991–2017): concepts, programmes, doctrines and strategies. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. Budapest, 2019. Vol. 7, Iss. 187. P. 20–22 (accessed date: 27.10.2021).
3. Berezivska L. D. Secondary education reform in the independent Ukraine: national lawmaking (1991–2017). *Ricerche di Pedagogia e Didattica. Journal of Theories and Research in Education*, [S.l.], v. 15, n. 1, p. 53–69, June 2020. ISSN 1970-2221. Available at: <https://rpd.unibo.it/article/view/10501>. DOI: <https://doi.org/10.6092/issn.1970-2221/10501>
4. Березівська Л. Д. Реформування шкільної освіти в Україні в умовах державотворення (початок 90-х років ХХ ст.). *Молодь і ринок*. 2011. № 6. С. 17–21.
5. Загородня А. А. (2020). Система профільного навчання у старшій школі у добу незалежності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 69, Т. 1. С. 163–167
6. Загородня А. А. Спеціалізовані школи як провісники профільного навчання у 90-х рр. ХХ ст. *Молодь і ринок*. 2019. № 4 (171). С. 66–72.
7. Концепція профільного навчання в старшій школі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v10_1290-03#top (дата звернення: 27.10.2021).
8. Про затвердження Концепції профільного навчання у старшій школі. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1456729-13#Text> (дата звернення: 27.10.2021).
9. Про затвердження нової редакції Концепції профільного навчання у старшій школі. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0854290-09#Text> (дата звернення: 27.10.2021).

МІЖНАРОДНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ КОНФЕРЕНЦІЇ ЯК СКЛАДНИКИ ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЧИТАНЬ «ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ У ДІАЛОЗІ З СУЧАСНІСТЮ»

*І. В. Мушка, науковий співробітник сектору сухомлиністики
відділу педагогічного джерелознавства та біографістики*

Невід’ємними складниками Всеукраїнських педагогічних читань, що відбуваються ось уже 28 років поспіль в усіх регіонах України, виступають *Міжнародні науково-практичні конференції* (Київ – Кіровоград – Павлиш (1993); Київ – Кіровоград – Павлиш (1998); Миколаїв (2014); Херсон (2015); Луцьк (2016)) та *Міжнародні педагогічні читання* (Київ – Кіровоград – Павлиш